

ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΟΥ ΕΠΩΦΕΛΩΣ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΕΙΝ.

ΔΙΑ τῆς ἀναγνώσεως καταλαμβάνομεν ὅσα ἄνδρες σοφοὶ ἐπιμελῶς συγγράψαντες διέδωκαν εἰς τοὺς ἄλλους, ἢ παρέπεμψαν εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς, πολυτίμα καὶ κάλλιστα κειμήλια· χωρὶς δὲ ταύτης ἠθέλαμεν ἀγνοεῖν τὰ τῶν ἄλλων εὐρήματα ἢ νοήματα, καὶ ἠθέλαμεν μείνειν εἰς τὰς ἀπλᾶς ἡμῶν καὶ μονομερεῖς γνώσεις, ὅσας δι' ἰδίας ἡμῶν ἐπιπόνου καὶ ἐπιμελοῦς σκέψεως καὶ ἀσκήσεως ἀπεκτήσαμεν ὀλίγας καὶ ἀμυδράς. Ἄλλ' εἰς τὰ βιβλία εὐρίσκομεν θησαυροὺς πολυτίμους νέων ιδεῶν, διδασκόμεθα νὰ ἀποβάλλωμεν τὰς ἀπάτας μας, καὶ μανθάνομεν ὀρθῶς καὶ ἀπταιστώως ὅσα πρότερον τυχὸν ἐννοοῦμεν ἐναντίως. Ἄγαθοὶ συγγραφεῖς καταβάλλουσι καὶ πόνον πολὺν καὶ χρόνον μακρὸν εἰς τὸ νὰ ἐκθέσωσιν ὅσα ἐδιδάχθησαν ἀπ' ἄλλους, ἢ εὗρηκαν ἐξ ἑαυτῶν, καὶ μᾶς χαρίζουσι λαμπρὰ καὶ ἐξεργασμένα φιλοπονήματα περὶ πραγμάτων, τὰ ὅποια οὔτε χρόνον οὔτε τρόπον ἴσως εἶχαμεν νὰ ἐξετάσωμεν καθ' ἑαυτοὺς.

Ἄλλὰ, διὰ νὰ μὴ γίνεταί ματαία τῶν πολυτίμων τούτων κειμηλίων ἢ ἐξέτασις καὶ ἔρευνα, ἀνάγκη νὰ ἔχωσι μέθοδον τινὰ καὶ τάξιν οἱ ἀναγινώσκοντες· τὴν δὲ μέθοδον ταύτην περι- κλείομεν εἰς τοὺς ἐφεξῆς κανόνας.

α'. Ἐπειδὴ οἱ πρωτόπειροι δὲν ἐξεύρουσι τίνες εἶναι οἱ ἄριστοι συγγραφεῖς, πρέπει νὰ συμβουλεύονται εἰδήμονας ἄνδρας, οἵτινες θέλουσι τοὺς δεῖξαι τοὺς ἀγαθοὺς, καὶ δὲν θέλουσι τοὺς ἀφήσειν νὰ χάσωσι τὸν καιρὸν εἰς ἀνάγνωσιν τῶν ἀχρήστων, ἢ ὀλίγης τιμῆς ἀξίων.

β'. Δὲν εἶναι καλὸν ν' ἀναγινώσῃ τις πολλὰ ταχέως καὶ κατεσπευσμένως, οὐδὲ πολὺ μέρος τοῦ συγγράμματος εἰς ὀλίγον καιρὸν, χωρὶς νὰ ἐξετάξῃ, καὶ νὰ ἀνευρίσῃ κατὰ βάθος τὴν ἐννοίαν τοῦ ἀναγνώσματος, νὰ ὠφεληταί ἀπ' αὐτὴν, ὅσον πρέπει, καὶ νὰ διατάσῃ ὀρθῶς τὰ ἀναγνωσθέντα· μέτρον δὲ ἀναγνώσεως εἰς καθένα πρέπει νὰ ᾖ τὸ νοὸς του ἢ δεκτικότης· καὶ παράδειγμα τούτου προσφυσέστατον πρέπει νὰ ᾖ τὸ στόμαχος, εἰς τὸν ὅποιον οἱ φρονίμως καὶ εὐτάκτως διαιτῶμενοι ἐνθέτουσιν ὅσα εὐκόλως χωνεύει βρώματα, ἀπεχόμενοι ἀπὸ τὴν ἀμετρίαν.

γ'. Χρηστὰ καὶ ἀξιόλογα βιβλία πρέπει νὰ διαβάζονται συχνάκις. Κατὰ πρῶτον ἐμπορεῖ ὁ ἀναγνώστης νὰ διαβάσῃ βιβλίον χρηστὸν ἐπιπολαίως, διὰ νὰ συλλάβῃ γενικὴν τινὰ τῶν γραφομένων ἐννοίαν· τὴν δευτέραν φοράν πρέπει νὰ τὸ ἀναγνώσῃ βραδέως καὶ προσεκτικῶς· προλόγους καὶ εἰσαγωγικοὺς λόγους δὲν πρέπει νὰ παραδράμῃ, διὰ νὰ πληροφορηθῇ τὴν διάταξιν καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ συγγραφέως.

δ'. Ἐὰν ᾖναι ἐπιστημονικῆς ὕλης περιεκτικὸν τὸ βιβλίον, πρέπει εἰς πᾶν θεώρημα καὶ εἰς πᾶσαν πρότασιν νὰ χρονοτριβῇ, ἕωσού νὰ πληροφορηθῇ ἐντελῶς τὰ λεγόμενα· ἀπαντήσας δέ τι, τὸ ὅποιον δὲν δύναται νὰ καταλάβῃ μετὰ πολλὴν σκέψιν καὶ προσοχὴν, ἄς τὸ σημειώσῃ, καὶ ἄς ἀναβάλῃ δι' ἄλλον καιρὸν τὴν θεωρίαν τσ· διότι πολλάκις ὁ νῦς εὐρίσκεται ἑαυτῆ νοητικώτερος, καὶ ὁ, τι τῶρα δὲν καταλαμβάνει, ἐμπορεῖ εὐκόλως νὰ ἐννοήσῃ ἄλλην ὥραν· ἀλλ' ἐὰν πολλάκις συναντήσῃ τὴν αὐτὴν δυσκολίαν, πρέπει νὰ προσρῆξῃ εἰλικρινῶς εἰς ἄλλου βοήθειαν, καὶ νὰ ζητήσῃ τοῦ λεγομένου τὴν ἐξήγησιν, χωρὶς νὰ συσταλθῇ, ἢ μικροσπεπέστατα νὰ ἐντραπῇ, διότι βοηθεῖται ἀπ' ἄλλον τσαντιὸν μάλιστα, νὰ αἰσχύνωνται πρέπει ὅσοι, δυνάμενοι νὰ βοηθηθῶσιν ἀπ' ἄλλους, προκρίνουσι νὰ πλανῶνται εἰς τὴν ἀγνοίαν δι' ἀλαζονικὴν τῶν διάθεσιν.

ε'. Ὁφελιμώτατον εἶναι νὰ γράφῃ τις περιλήψιν τῶν ἀξιολογωτέρων τῆς βίβλου· διότι μετὰ τοῦτο τὸ μέσον καθαρίζονται καὶ λαμπρύνονται τοῦ ἀναγνώστου αἱ ιδεαί· ὅ, τι δὲν ἐκατάλαβεν ἐντελῶς ἀπὸ τὴν ψιλὴν ἀνάγνωσιν, ἐμπορεῖ καὶ τοῦτο νὰ καταλάβῃ πλειότερον, ἐνῶ ἀγωνίζεται νὰ τὸ γράψῃ.

ς'. Νὰ ἀναγινώσῃ τοὺς συγγραφεῖς ἀπαθῶς, χωρὶς φιλίαν, ἢ ἔχθραν κατ' αὐτῶν, καὶ νὰ μὴ τοὺς κρίνῃ, μηδὲ νὰ τοὺς κατακρίνῃ, χωρὶς νὰ εὖρῃ τοὺς ἀπαιτουμένους λόγους μετὰ μεγάλην προσοχὴν.

ζ'. Μεταβολὴ τῶν ἀναγνώσεων εἶναι ἀναγκαία. Μετὰ σπουδαίας καὶ σοβαρᾶς ἀναγνώσεως, πρέπει ν' ἀνοίγῃ τις καὶ βιβλία χαρίεντα, διὰ νὰ ἐλαφρύνεται ἀπὸ τὸ βάρος, καὶ νὰ ἐνδυναμόνεται εἰς νέων κόπων μελέτης σπυδαίας βάστασιν. —ΚΟΥΜΑΣ.

ΓΝΩΣΙΣ ΚΑΙ ΑΓΝΟΙΑ.— Ὁ πεπαιδευμένος ζῆ αἰωνίως μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, ἐνῶ δὲν εἶναι παρὰ κοινοῦ τὸς τὰ μέλη του ὑποκάτω τοῦ τάφου. Ἄλλ' ὁ ἀπαιδευτός, κ' ἐνῶ ἀκόμη περιπατεῖ ἐπὶ τῆς γῆς, εἶναι ἀποθαμμένος· συναριθμεῖται μετὰ τῶν ζώντων, καὶ ὅμως δὲν ὑπάρχει.

ΜΑΘΗΜΑ καὶ τοῦτο ἀναγκαῖον εἰς τοὺς γονεῖς, ὅσοι φροντίζουσι τὴν σωτηρίαν τῶν ἰδίων τέκνων, νὰ τὰ παραδίδωσιν εἰς τοιοῦτους διδασκάλους, ὁποίων ὄχι μόνον νὰ θαυμάζωσι τὴν σοφίαν, ἀλλὰ καὶ νὰ διψῶσι τὴν ἀγάπην, καὶ νὰ τρέμωσι τὴν καταφρόνησιν. —ΚΟΡΑΗΣ.

ΤΟΥ πολυλόγου τὴν συμβουλὴν ἀκούουσι ὀλίγοι.